

[Jepsen Christensen.]

berettigelse ikke løst. Den offentlige Skole byder paa gratis Undervisning paa Skatteydernes Bekostning; den private Skole maa hovedsagelig bygge sin økonomiske Tilværelse paa privat tilvejebragte Midler. Borgerlig Ligeberettigelse var kun fremskaffet paa Skolens Omraade, dersom der inden for rimeligt afgrænsede Omraader var skabt Mulighed for, at Mindretallet kunde faa Børnene undervist paa det Sprog, det ønskede, i den offentlige Skole og paa det offentliges Bekostning uden Hindring fra et lokalt dansk Flertals Side.

Det var givet, at noget saadant ikke kunde være afhængigt af et kommunalt Organs Flertals Vilje, hvad enten det nu var Skolekommissionen eller Sogneraadet, det drejede sig om. Den Udvej, der fandtes, blev da den, fastlagt i den gældende Lovs § 21, at 10 pCt. af et Skoledistrikts Vælgere, der har Børn under 14 Aar, kan kræve, at der skal finde en Stemmeafgivning Sted om, hvorvidt der skal oprettes en tysksproget Skoleafdeling eller Klasse i Skoledistriktet. Saafremt 20 pCt. af Skoledistriktets kommunale Vælgere stemmer derfor og der hos disse 20 pCt. af Vælgerne findes 10 skolepligtige Børn, der af Forældrene ønskes undervist i en saadan Skole, skal en saadan Undervisning etableres paa Kommunens og Statens Bekostning.

Det samme skal ske, selv om det forekrevne Antal Vælgere ikke stemmer derfor, naar der i Skoledistriktet findes et skolepligtigt Børneantal paa 24, hvis Forældre ønsker en tysksproget Undervisning for dem. Dertil kommer, at Mindretallet kan lade deres Børn undervise i Hjemmet eller etablere Privatskoleundervisning for dem efter Forgodtbefindende og faa Statstilskud dertil efter almindeligt gældende Regler paa lige Fod med alle Statsborgere, naar det blot kan konstateres, at Børnene derigennem faar en Undervisning, der kan staa Maal med den, der ydes i den offentlige, tysksprogede Skole i Landsdelen.

Mindretallets Adgang til tysksproget Undervisning i den offentlige og i den private Skole i de sønderjyske Landsdele er saaledes ganske uafhængig af enhver Indblanding fra Flertallets Side og ganske uafhængig af Mindretal eller Flertal i Skolekommission og Kommunalbestyrelse. Det nytter til Eksempel ikke, at 79 pCt. af Vælgerne i et Skoledistrikt stemmer imod Etableringen af en tysksproget Skoleafdeling i Distriktet, naar der er 21 pCt., der stemmer for. Der staa da ogsaa i

Loven, at det er en Stemmeafgivning og ikke en Afstemning, der skal finde Sted. Det eneste, det gælder om at faa konstateret, er, om der er 20 pCt. for en saadan Undervisning; Stemmer imod tæller ikke.

Men medens Grundlaget for Etableringen af en tysksproget Skoleklasse er ganske uafhængig af en Skolekommissions Flertal eller Mindretal, er det samme ikke Tilfældet med den Undervisning, der skal foregaa i den. Det har som nævnt af den højtærede Undervisningsminister hidtil været saaledes i Skoledistrikter, i hvilke der fandtes baade en dansk- og en tysksproget Afdeling, at Undervisningen i begge Afdelinger var undergivet Tilsyn af en Skolekommission, valgt af samtlige kommunale Vælgere efter Forholdstalsvalg. I Tønder Amt, inden for hvilket Hovedparten af det tysksindede Mindretals offentlige Skoleafdelinger findes, 24 i alt, medens vi har 33 i hele Landsdelen, har det hidtil været saaledes, at det dansksindede Element har haft Flertal i visse Distrikter; i andre har det tysksindede Element haft det. Men om alle Distrikter maa det siges, at Flertallet og Mindretallet saa godt som altid har vist stor Forhandlingsvilje og Hensynsfuldhed over for hinanden og stort set ganske undladt at gribe forstyrrende ind i hinandens Anliggender. Som Medlem af Tønder Amtsskoleledelse gennem 19 Aar har jeg haft rig Lejlighed til at iagttage dette paa nært Hold.

Det tyske Mindretals Repræsentant i det høje Folketing Pastor Schmidt har været inde paa en Omtale af dette Forhold og sagt, at jeg fra første Færd havde ment, at netop dette, at Skolekommissioner, sammensat af begge de forskelligt nationalt indstillede Elementer, vilde afføde den Taalsomhed i Forhandlingen og den Respekt for hinandens Overbevisning, der i Virkeligheden ogsaa har vist sig at være til Stede. Men selv om dette Faktum i høj Grad tjente den dansksindede og tysksindede Befolkning i disse Egne til Ære, mente Pastor Schmidt det rigtigst at afgrænse Rettighederne ved Lov, saa at hver af Parterne fik sit Skoletilsyn.

Ogsaa jeg vil gerne fra Rigsdagens Talerstol sige, at det tjener den dansk- og den tysksindede Befolkning i det sønderjyske Grænseomraade og i de sønderjyske Byer og Flækker til Ære, at man har udvist den Respekt for hinandens nationale Ønsker i Skole- og Kirkespørgsmaal, som Tilfældet har været. Men jeg vil gerne føje til, at det vidste jeg paa Forhaand den vilde vise, fordi de to Elementer til daglig lever